

**Onga és Társult Települések Szociális és
Gyermejjóléti Társulása**
3562 Onga, Rózsa utca 18.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁS-TERVEZÉSI KONCEPCIÓ

2018.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
1.1. A koncepció elkészítésének célja, feladata	4
1.2. Jogszabályi háttér.....	4
1.3. Jövőkép – értékek és alapelvek meghatározása	6
1.4. A koncepció tartalma	7
2. Demográfiai helyzetkép a Társulásban résztvevő települések vonatkozásában.....	7
2.1. Helyzetkép	8
2.2. Demográfiai adatok.....	10
3. Ellátási kötelezettség	15
3.1. Pénzbeli ellátások.....	15
3.2. Szociális alapszolgáltatást biztosító társulás és intézmény bemutatása.....	16
3.3. Az intézmény szociális alapszolgáltatási tevékenységei	16
3.4. Az intézmény működési területe.....	16
3.5. A társulás előnyei, hátrányai.....	18
4. A szolgáltatások bemutatása	19
4.1. Az intézmény az alapszolgáltatások körében a következő célcsoportokat látja el	20
4.2. Szolgáltatási elemek.....	21
4.3. Az intézmény által biztosított alapellátások célja.....	23
4.4. Egyes szakmai egységek bemutatása	24
4.4.1. Nappali ellátások.....	25
4.4.2. Fejlesztő foglalkoztatás	27
4.4.3. Étkeztetés	28
4.4.4. Házi segítségnyújtás.....	29
4.4.5. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.....	30
4.4.6. Tanyagondnoki szolgálat	31
4.4.7. Támogató szolgálat	32
4.4.8. Család- és gyermekjóléti szolgálat.....	34
4.4.9. Az egyes szakmai egységekben ellátottak és alkalmazottak száma.....	36
5. Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulásának szociális ellátására vonatkozó SWOT – elemzése	37
6. Fejlesztési elképzelések	38
6.1. Finanszírozás.....	38
6.2. Fejlesztések	38
7. Összefoglalás	39

*„Ha azt akarod, hogy a világ valamivel jobb hely legyen,
hát változtass és változz át szüntelen”*

(Michel Jackson)

1. Bevezetés

Szociálpolitikára szükség van, mert szegénység „mindig” volt, ám szintje, mértéke, társadalmi jelentése és megítélése folyamatosan változott. A változás egyik lényeges eleme az, hogy mennyire tekintette a társadalom a szegénységet örök, változtathatatlan állapotnak.

Az önkormányzati törvény, a foglalkoztatási törvény, a szociális törvény, illetve az ezeken alapuló, az önkormányzat szociális feladatait meghatározó helyi rendeletek, az ellátó rendszer, az ellátások köre, az érintettek száma tükrözi a települések szociális helyzetét.

A jelenlegi szociális gondoskodás rendszere, melyet számos országos és helyi szintű norma szabályoz, elsősorban az állam, az önkormányzatok és az egyházi, civil, karitatív szervezetek tevékenységi körébe tartozik.

Az élet törvénye, hogy a fiatalból öreg lesz, de nem mindegy, hogyan éli meg életének egyes szakaszait, ideértve életének befejező szakaszát is. Bármely közösség vagy régió esetében kimondható, hogy egy adott közösség vagy térség jólétét nem kizárólag a gyógyító egészségügyi szolgáltatások színvonala, illetve intézményrendszere vagy az ország GDP-jéből való egyedi részesedés határozza meg hanem, hogy milyen a közösségben élő ember életminősége és milyen a várható élethossza, mely a szociális, gazdasági és környezeti körülményektől is függ.

Egy település élete is szerves része az ország egészének, az abban zajló politikai, gazdasági folyamatoknak. Rész-egész, függőség és autonómítás, aktuális mozgásterei a mai önkormányzati működésnek.

Az ország elmaradott régióiban az infrastruktúra fejletlensége, apró falvas településszerkezet, vállalkozói kapacitás hiánya miatt jelentősen kevesebb új munkahely jön létre, mint a fejlettebb régiókban. Ezek mind a szociális helyzet romlásához vezettek. Így a lakossági igények, szükségletek egyes ellátási formákra megnőnek – a lakosság korösszetétele, jövedelmi viszonyai, iskolázottsága, foglalkoztatottsága is befolyásolják ezt – másokra esetleg kevésbé lesz szükség, de kialakulhatnak új ellátási igények is, például a fogyatékosok ellátásában.

A szociálpolitika továbbra is függvénye lesz a gazdasági eredményességnek. Az önkormányzatnak számolnia kell azzal, hogy működéséhez egyre inkább csak helyi bevételekre és forrásokra támaszkodhat. Az állami források, támogatások vélhetően csökkenni fognak.

Az önkormányzat fontos feladata, hogy a munkaképes korú lakosságot meg tudja tartani a településen és a vállalkozásokhoz kedvező feltételeket teremtsen, mert e két tényező eredményezheti a helyi erőforrások bővítését.

1.1. A koncepció elkészítésének célja, feladata

A szociális szolgáltatás-tervezési koncepciónkban azt kívánjuk elemezni, hogy a szociálpolitika milyen formái működnek egy magyar átlagos településen, melyek azok a fejlesztési irányok, amelyek a helyi szükségletekre, igényekre épülnek. A helyi szociális ellátások minőségének javításához és az innováció előmozdítása érdekében nagyobb teret kell engednünk a komplex szociális munkának.

A koncepció célja:

- Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulásának tagjai a vonatkozó jogszabályokban meghatározott feladataikat a Társulás egyes településeinek adottságai, lakosainak igényei és szükségletei figyelembevételével, az anyagi és humán erőforrások leghatékonyabb felhasználásával lássák el, a lehetőségekhez mért legmagasabb szinten.
- Feltárja a szociális területet érintő esetleges újonnan felmerülő igényeket.
- Meghatározni azokat az alapelveket, irányokat, célokat, amelyeket a Társulás a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit.
- A társult települések minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszabályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják az esélyegyenlőség növelésével
- A döntéshozók részére készüljön egy olyan alapidokumentum, amely átfogó képet nyújt a Társulás ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről és a rendelkezésre álló lehetőségekről, a szolgáltatások fejlesztésének irányairól és a feladatokról az önkormányzat szabályozási hatáskörében, az ellátási kötelezettség szintjén és az intézményi szinten.
- A Társulás településein a szociális szolgáltatásoknak egy olyan rendszere jöjjön létre, amely minőségi és egyben differenciált, ahol a szolgáltatások középpontjában az egyén, a család, valamint a közösség áll, valamint összehangoltan, koordináltan működik, és amely teljes mértékben lefedi a szociális szükségleteket.
- A szociális szféra működése magas színvonalon megfeleljen a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az ellátottaknak.

A koncepció feladata, hogy megadja a szükséges információt a Társulás településein élő szolgáltatásokat igénylők részére, továbbá **segítse elő egy egységes alapon nyugvó szociális szolgáltató politika kialakítását** az érintett településeken.

1.2. Jogszabályi háttér

A koncepció elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

Az állampolgárok alapvető szociális biztonsághoz való jogát az **Alaptörvény deklarálja.**

A XIX. cikk (1) bekezdése alapján „Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárnak szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.” A (2) bekezdés meghatározza,

hogy „Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászoruló esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a *szociális és gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítását*.

A Mötv. 87. § - 94. §-a rendelkezik a helyi önkormányzatok társulásának szabályairól.

Az **1993. évi Szociális törvény** célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Az Szt. 56. § (1) bekezdése alapján a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A törvény - az előírt feladatok ellátásának szempontjából tekintettel van a település lakosságszámára. Az Szt. 90. § (4) bekezdése szerint **a szociális szolgáltatást a helyi önkormányzat**, az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv, illetve **a társulás más helyi önkormányzatokkal vagy társulással kötött megállapodás útján is biztosíthatja**.

Az Szt. 91. § (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzat ellátási kötelezettségének a szociális szolgáltatást nyújtó:

- a) szolgáltató, intézmény fenntartásával, vagy
- b) szolgáltatót, intézményt fenntartó önkormányzati **társulásban történő részvétellel**, vagy
- c) szolgáltatót, intézményt működtető fenntartóval létrejött a szociális szolgáltatás nyújtásának a helyi önkormányzattól vagy társulástól történő átvállalásáról szóló 90. § (4) bekezdése szerinti megállapodás, illetve ellátási szerződés megkötésével tehet eleget.

Az **1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet** a Szt. 132. § (2) bekezdésének b) és c) pontjában kapott felhatalmazás alapján szabályozza a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatait és működésük feltételeit.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** 96. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve **társulásban is biztosíthatja**.

A **Gyvt. célja**, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez.

Célja továbbá a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről (Gyvt. 1. § (1) bekezdés).

A 15/1998.(IV.3.) NM rendelet a Gyvt. 162.§ (2) bekezdésének a)-b) pontjában kapott felhatalmazás alapján szabályozza a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatait és működésük feltételeit.

1.3. Jövőkép – értékek és alapelvek meghatározása

Jövőkép nem más, mint a szociális szolgáltatások fejlesztési irányainak értékközpontú rendszere, amelyet a konkrét célok és eszközök kidolgozása során kell érvényre juttatni.

A korábbi Alkotmány jogként határozta meg a szociális biztonságot és a megélhetéshez szükséges ellátást. Az Alaptörvény azonban egyértelműen államcélként szól a szociális biztonságról: Magyarország (csupán) törekszik, hogy minden állampolgárnak szociális biztonságot nyújtson, továbbá az ellátás szintjét nem a megélhetési minimumban határozza meg, hanem a „törvényben meghatározott támogatásra” utalja tovább. A szociális jogok az állam gazdasági teljesítőképességétől függenek.

Az Alaptörvény a szociális jogok körén belül az államcélokat bővíti. Államcélként határozza meg az emberhez méltó lakhatás és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását. A szociális jogokat érintő változásokról az Alaptörvény egységes állami nyugdíjrendszerről és a szociális intézmények rendszeréről szól. Az Alaptörvény az állami nyugdíjrendszer mellé hozzárendeli „az önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működését” – ami szintén hozzájárul az időskori megélhetéshez. Így alaptörvényi szinten stabilizálódott a kétpilléres rendszer: az állami nyugdíj és az önkéntes nyugdíjpénztár, amely magában foglalja azt is, hogy az Alaptörvény szövegszerűen zárja ki a korábban megszüntetett kötelező magán-nyugdíjpénztár visszaállítását.

A magyar jogforrási rendszert alkotó törvényekben (Önkormányzati törvény, Szociális törvény, Gyermekvédelmi törvény) megtalálhatók azok az **értékek – humánus, autonómia, esélyegyenlőség – és feladatok, amelyek mentén a társulásnak haladnia kell.** Mindezeket ki kell egészíteni további alapelvekkel: **differenciált, piaci igényeknek megfelelő** szociális szolgáltatások kialakításának segítése, ösztönzése.

A feladatellátásban érintettek kötelessége, hogy tevékenységüket e célok megvalósítása vezérelje.

Jövőkép meghatározása:

Tradicionális értékek megőrzésével a kistérségben élők számára a minőségi élet feltételeinek a biztosítása

Alapelvek meghatározása:

- Jog az emberhez méltó életre és ennek elidegeníthetlenségére – a szociális minimum biztosítása mindenki számára
- Biztosítani a szociális jogok érvényesítésének lehetőségét
- Középpontban az ember, az egyének, a családok
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés, előítélet elutasítása
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása
- Az egyén, a családok védelme, a helyi társadalom zavartalan együttélése

Értékek meghatározása:

- Szociális biztonság
- Relatív biztonság

- Az ellátások és szolgáltatások alapvetően a megbomlott szociális egyensúly korrekciójára hivatottak
- Differenciáltság
- Az ellátások, szolgáltatások „kliensközeli” biztosítása
- Egyénre szóló ellátások
- Társadalmi integráció erősítése
- Szektorsemlegesség
- Innovativitás
- Minőség a szolgáltatások nyújtásánál
- Hatékonyság

1.4. A koncepció tartalma

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat feladata a szociális szolgáltatástervezési koncepció elkészítése. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 111/A. § (1) bekezdése meghatározza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a koncepciónak tartalmaznia kell.

Ezek a következők:

- a lakosságszám alakulása, a korösszetétel, a szolgáltatások iránti igények,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete, ütemterv a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai, az esetleges együttműködés keretei,
- az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségessége,
- a megye területén működő szolgáltatási rendszer struktúrája, legfontosabb jellemzői,
- a szolgáltatások iránti igények alakulása, a várakozók száma, korösszetétele, legfontosabb szociális jellemzői,
- a szolgáltatások iránt jelentkező szükségletek alapján az intézményrendszer korszerűsítésének irányai.

A koncepció elkészítésénél a helyi szükségletek feltérképezésénél a lakosság igényeit, problémáit a szakemberek tapasztalatain keresztül a törvényi és rendeleti szabályozókra, önkormányzati és intézményi adatokra, dokumentumokra, valamint statisztikai adatokra támaszkodtunk.

2. Demográfiai helyzetkép a Társulásban résztvevő települések vonatkozásában

Onga és Társult Települések Szociális és Gyermejkölési Társulása Miskolc kistérségén belül, Miskolc vonzáskörzetében elhelyezkedő településekből tevődik össze. A szociális szolgáltatások biztosítása szempontjából nagy kihívást jelentenek megyénk földrajzi adottságai, és településszerkezete, társadalmi-gazdasági és infrastrukturális elmaradottsága, a

munkanélküliség. A térség kedvező természetföldrajzi adottságai ellenére rossz szociális mutatókkal rendelkezik. Ehhez jelentősen hozzájárul a térség kedvezőtlen demográfiai összetétele, a rossz gazdasági mutatók, az alacsony iskolázottság. Sok az alacsony komfortfokozatú lakás, a foglalkoztatottság és a munkanélküliség az utóbbi időben javulást mutat. Sokan vándorolnak el az ország kedvezőbb adottságú tájaira. A problémákat tovább tetézi a rossz körülmények között élő roma népesség átlag feletti aránya. A térségben sokasodó szociális problémákra a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer igyekszik megoldást találni.

2.1. Helyzetkép

A társulásban résztvevő települések jogállás szerint 2018. évben:

Település	Jogállás	
	Város	Község
Alsózsolca	x	
Arnót		x
Berzék		x
Bőcs		x
Bükkaranyos		x
Bükkszentkereszt		x
Felsőzsolca	x	
Gesztely		x
Harsány		x
Hernádkak		x
Kisgyőr		x
Onga	x	
Répáshuta		x
Sajóhídvég		x
Sajólád		x
Sajópetri		x

Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása tagjai területi elhelyezkedése

A Társulás területének nagysága a 2017. évi decemberi állapot szerint összesen: 374,55 km², amelyből külterület: 54,12 km², belterület: 320,43 km². A népsűrűség: 126,17 fő/km².

Település	Terület km ²	Népsűrűség fő/km ²
Alsózsolca	26,4	215,45
Arnót	17,54	136,09
Borzék	10,59	105,1
Bócs	24,32	109,42
Bükkaranyos	26,2	57,21
Bükkzentkereszt	27	43,72
Felsőzsolca	16,25	399,14
Gesztely	28,82	94,48
Harsány	36,53	54,8
Hernádkak	10,9	149,63
Kisgyőr	71,13	23,58
Onga	31,49	151,29
Répáshuta	16,79	25,43
Sajóhidvég	13,44	81,62
Sajólád	12,68	219,48
Sajópetri	9,28	152,26

A Társulás mind területileg, mind lakosságszáma alapján - az ország második legnagyobb megyéjének számító - Borsod-Abaúj-Zemplén megyében helyezkedik el. Természetes környezete komoly értéket képvisel, amely évszázadok óta vonzotta a letelepedni vágyókat. A megyeszékhely Miskolc, mint a megye székhelye jelentős központnak számít a gazdaság,

közigazgatás (2013. január 1. napjától a Miskolci járás székhelye), oktatás, egészségügy, tudomány területén, amelyhez megfelelő intézményi ellátottsággal rendelkezik, kiszolgálva a település vonzáskörzetét is. A Társulás települései következetes tervezéssel, látványosan fejlődnek.

A társult településeknek az egészségügyi alapellátás körébe tartozó háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői, iskola-egészségügyi és ügyeleti szolgálat színvonalának biztosítása kiemelt fontosságú. A települések fokozott erőfeszítéssel megfelelő egészségügyi alapellátást nyújtanak a lakosság részére. Jelenleg a Társulás területén 19 felnőtt háziorvosi körzet, 14 házi gyermekorvosi körzet, 13 fogorvosi körzet, 12 órás felnőtt háziorvosi ügyelet működik. A területen nincs üres vagy tartósan betöltetlen körzet. Az önkormányzatok az utóbbi években 12 orvosi rendelőt újítottak fel. A beruházások célja az önkormányzatok tulajdonában lévő orvosi rendelők állagának megóvása, energiahatékonysági korszerűsítése, infrastruktúrájának fejlesztése, költséghatékony működésének kialakítása, a munkafeltételek és a betegek várakozási körülményeinek javítása volt, illetve az akadálymentesség kialakításával az igénybe vevők esélyegyenlősége nőtt.

2.2. Demográfiai adatok

Az elmúlt évtizedekben a társult településeken a nagyobb arányú betelepülések összhangban vannak az 1960 és 1980-as évek végén lezajló új utca és házhely kijelöléssel. Korszakunkban végig elmondhatjuk, hogy a község vonzó volt a betelepülők szemében. Legtöbbször Miskolcra költöztek ki a megyeszékhely vonzáskörzetébe, de a megye számos településéből érkeztek ide bevándorlók.

Állandó lakosok száma nemenkénti bontásban:

sor-szám	település	állandó lakosok száma	2014.		állandó lakosok száma	2015.		állandó lakosok száma	2016.		állandó lakosok száma	2017.		állandó lakosok száma	2018.	
			férfi	nő		férfi	nő		férfi	nő		férfi	nő		férfi	nő
1.	Alsózsolca	5 903	2 913	2 990	5 905	2 923	2 982	5 847	2 897	2 950	5 822	2 881	2 941	5 843	2 896	2 947
2.	Arnót	2 557	1 261	1 296	2 522	1 260	1 262	2 494	1 236	1 258	2 493	1 223	1 270	2 488	1 217	1 271
3.	Berzék	1 018	495	523	1 020	495	525	1 032	491	541	1 036	499	537	1 020	496	524
4.	Bőcs	2 868	1 413	1 455	2 858	1 402	1 456	2 822	1 396	1 246	2 800	1 380	1 420	2 791	1 379	1 412
5.	Bükkaranyos	1 521	727	794	1 524	736	788	1 528	739	789	1 548	752	796	1 546	745	801
6.	Bükkszentkereszt	1 214	609	605	1 223	613	610	1 195	598	597	1 186	598	588	1 171	590	581
7.	Felsőzsolca	6 985	3 406	3 579	6 913	3 368	3 545	6 871	3 340	3 531	6 864	3 342	3 522	6 854	3 334	3 520
8.	Gesztely	2 871	1 414	1 457	2 880	1 416	1 464	2 831	1 388	1 443	2 803	1 378	1 425	2 775	1 366	1 409
9.	Harsány	2 064	1 035	1 029	2 045	1 022	1 023	2 063	1 036	1 027	2 053	1 029	1 024	2 072	1 046	1 026
10.	Hernádkak	1 703	858	845	1 709	857	852	1 702	855	847	1 692	849	843	1 687	849	838
11.	Kisgyőr	1 707	836	871	1 706	831	875	1 706	822	884	1 730	834	896	1 705	809	896
12.	Onga	4 890	2 388	2 502	4 898	2 397	2 501	4 906	2 405	2 501	4 902	2 410	2 492	4 917	2 427	2 490
13.	Répáshuta	478	223	255	461	214	247	464	214	250	456	211	245	452	205	247
14.	Sajóhidvég	1 129	537	592	1 159	560	599	1 160	559	601	1 150	551	599	1 173	558	615
15.	Sajólád	3 066	1 487	1 579	3 035	1 483	1 552	3 020	1 477	1 543	3 026	1 477	1 549	3 010	1 472	1 538
16.	Sajópetri	1 552	723	829	1 554	719	835	1 572	730	842	1 567	732	835	1 562	729	833
	összesen	46640	22842	23798	46491	22795	23696	46246	22665	23401	46140	22613	23527	46089	22586	23503

Az utóbbi években megfordult a tendencia és a térség lakossága összességében fogyóban van, amiben mind a természetes fogyás, mind a belföldi vándorlás negatív eredménye mutatkozik. A társult települések állandó lakosainak száma összesen 551 fővel csökkent 2014-től 2018-ig.

Állandó lakosok száma korcsoportos bontásban:

	település	2014.				2015.				2016.				2017.				2018.			
		0-3 éves	4-17 éves	18-64 éves	65 év felett	0-3 éves	4-17 éves	18-64 éves	65 év felett	0-3 éves	4-17 éves	18-64 éves	65 év felett	0-3 éves	4-17 éves	18-64 éves	65 év felett	0-3 éves	4-17 éves	18-64 éves	65 év felett
1.	Alsózsolca	285	1 200	3 690	728	312	1 160	3 669	764	312	1 123	3 642	770	335	1 078	3 638	771	353	1 079	3 618	793
2.	Arnót	80	375	1 801	301	81	359	1 767	315	79	357	1 719	339	96	354	1 695	348	101	352	1 663	372
3.	Berzék	51	225	627	115	52	218	632	118	55	218	641	118	62	209	641	124	49	200	643	128
4.	Bács	142	529	1 852	345	136	528	1 846	348	130	509	1 826	357	135	496	1 809	360	139	488	1 793	371
5.	Bükkaranyos	50	267	1 028	176	57	252	1 035	180	59	241	1 032	196	60	231	1 061	196	64	230	1 059	193
6.	Bükkszentkereszt	45	123	827	219	54	136	812	221	46	135	795	219	46	135	784	221	43	134	774	220
8.	Felsőzsolca	321	1 083	4 571	1 010	321	1 084	4 492	1 016	307	1 089	4 429	1 046	313	1 075	4 387	1 089	317	1 092	4 357	1 088
9.	Gesztely	149	496	1 864	362	160	492	1 858	370	145	489	1 825	372	153	483	1 782	385	168	470	1 751	386
10.	Harsány	77	310	1 409	268	80	304	1 384	277	78	300	1 397	288	77	294	1 388	294	86	306	1 386	294
11.	Hernádkak	94	321	1 148	140	86	333	1 144	146	94	324	1 130	154	104	321	1 109	158	103	318	1 106	160
12.	Kisgyőr	78	300	1 100	229	86	294	1 102	224	73	297	1 099	237	76	308	1 106	240	75	297	1 101	232
13.	Onga	231	876	3 233	550	251	837	3 266	544	260	836	3 256	554	266	839	3 234	563	292	826	3 233	566
14.	Répáshuta	9	44	313	112	9	40	298	114	12	39	296	117	14	39	283	120	15	39	284	114
15.	Sajóhidvég	79	258	683	109	89	269	688	113	78	269	697	116	84	265	671	130	95	273	677	128
16.	Sajólád	105	565	2 038	358	103	546	2 024	362	114	521	2 019	366	132	514	1 996	384	147	495	1 976	392
17.	Sajópetri	70	312	1 011	159	74	318	1 000	162	75	310	1 016	171	78	300	1 009	180	94	282	1 000	186
összesen		2 039	8 014	30 590	5 997	2 123	7 885	30 387	6 096	2 100	7 763	30 123	6 260	2 217	7 632	29 878	6 413	2 336	7 583	29 685	6 485

Születések, halálozások száma a társult településeken

Év	születések száma	halálozások száma
2014.	318	333
2015.	310	349
2016.	321	322
2017.	258	264
2018. első háromnegyed év	247	254
Összesen	1 454	1 522

Továbbra is megfigyelhető tendencia az idősök arányának növekedése. Magyarország és a Társulás korfája öregedő, fogyó népességre utaló.

Az **idősödő lakosság** egy csökkenő társadalom egyre növekvő rétegét képezi. Az előrejelzések, miután nem számolnak a halandóság lényeges javulásával, az idősök számának lassú emelkedését mutatják. A nagyobb problémát a relatív növekedés okozza, mivel csökken azon népesség társadalmon belüli aránya, amely aktív munkájával meg tudja teremteni a fedezetét a különféle szociális és egészségügyi ellátásoknak.

Magyarország demográfiai jellemzői összefoglalva:

- fogyó népesség,
- fogyó családok,
- csökkenő gyermekszám,
- idősök számának növekedése,
- nők számának növekedése,
- növekvő rászorultság,
- növekvő területi egyenlőtlenségek

A férfiak átlagéletkora alacsonyabb, több nő marad egyedül. Az özvegyen, illetve elváltan élő nők többnyire alacsonyabb jövedelműek, mint az egyedül élő férfiak.

A Társulás településein is megfigyelhető, - mint országosan - a 65 év feletti lakosok száma folyamatosan emelkedik. A térség időskorú lakosságának növekedése fokozottabb megbecsülést, gondoskodást igényel, ezért szükséges a településeken az idősekre irányuló szolgáltatások minél szélesebb körű kiterjesztése.

Egészségi állapotukat tekintve az idős korosztályról elmondható, hogy az EU országainak összehasonlításában rendkívül rossz az állapotuk, míg az elmúlt néhány évtizedben jelentősen javult az európai lakosság egészsége, addig hazánkban az utóbbi közel negyven évben drámai romlás következett be, mely a térség lakosságára is jellemző.

Az elöregedési folyamatok új kihívást jelentenek a szociális gondoskodás különféle formáinak, jelenleg is egyre növekvő létszámú idős ember igényel valamilyen ellátási formát, amelyek kielégítése már ma sem problémamentes. Mindezek alapkövetelménnyé teszik, hogy a szociális szféra keresse azon ellátási formákat, amelyek segítségével hatékony és hatásos választ tud adni a társadalom valamennyi tagjának problémáira.

Évek óta hangoztatott szociálpolitikai cél, a rászoruló személyeknek elsősorban lakóhelyükhöz közel biztosítani a szükséges gondoskodást, mert ez olcsóbb, humánusabb.

Az idős személyek társadalmi integrációjának esélyét, illetve életminőségét elsősorban a család általános társadalmi helyzete határozza meg. Kiemelt fontosságú, hogy az idős személy gondozása és ápolása, valamint az idős felnőtt támogatása mellett a gyermekeknek, más családtagoknak marad-e lehetősége munkavállalásra. Ez pedig befolyásolhatja az esélyek kiegyenlítéséhez szükséges szolgáltatások és segédeszközök elérhetőségét.

Az időskorú ellátottak életvitele különbözik, vannak, akik többgenerációs családi háztartásban élnek, míg egyre gyakoribb, hogy a családok nagyobb településekre, városokba költöznek, így az idős családtagok egyedül maradnak. Többségük egyedül él, igénylik a társaságot, a valahova tartozást.

- Az idős ellátottak gazdasági helyzete minden esetben a kapott nyugdíj összegétől függ. Az alacsony nyugdíj miatt az idősök gazdasági helyzete is romlik.
- Az ellátott időskorúak legnagyobb problémája, hogy családjuktól távol, egyedül élnek, így anyagi gondjaik is nőnek.
- Az egyedüllét miatt nagyobb szociális gondoskodást, figyelmet érdemelnek.
- A mindennapos bevásárlás, gyógyszerkiváltás problémát jelenthet.

- Gondot jelent számukra a településen, illetve a megyében való mozgás (pl.: orvoshoz, kórházba, szakrendelésre történő eljutás).

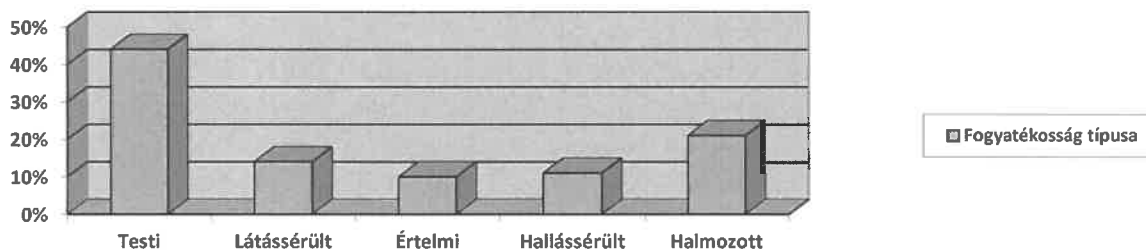
Az időseknél nem található lakhatási probléma. Magas számban laknak „saját” kézzel felépített kertes, családi házban, ahonnan nem szívesen mennének el. Legtöbbjük már özvegy, ezért él egyedül, illetve családtagjai nem élnek a környéken. Előfordul, hogy két generáció él egy házban, ezen lakhatási formának kicsi a százaléka. Kiadásaik nagy része gyógyszerre és rezsiköltségre megy el.

A következő társadalmi csoportba a **fogyatékos emberek** tartoznak, akik a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportjai közé sorolhatóak. Nagy részüknek nem csupán az egészségi állapota, hanem a rossz társadalmi körülmények is nehezítik az életét, és nehezítik meg a társadalmi normaként elfogadott életvitel folytatását.

A lakosság szociális helyzetét annak egészségi állapota jelentősen befolyásolja. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a népesség 5,7 %-a élt valamilyen fogyatékkal.

A **fogyatékoság** (testi, értelmi vagy más érzékszervi hátrány) véglegesen, egész további életén át gátolja a megszokott életvitel szabad gyakorlását. Ez az arány a háború utáni időszak több mint háromszorosa, ami összefügghet a népesség öregedésével.

Legtöbben testi fogyatékkal élnek, mozgássérült 44 %, 14 % küzd látásproblémákkal, 11 % nagyothalló, siket vagy beszédhibás, 10 %-uk értelmi fogyatékos.

A fogyatékkal élők megoszlása Magyarországon

Míg a mozgássérültek, nagyothallók és a vakok többségének fogyatékosága baleset során szerzett, vagy valamilyen betegség szövődménye, a többiek – különösen az értelmi fogyatékosok és a siketek – között magasabb a születésük óta testi vagy szellemi hátránnyal élők aránya. A fogyatékkal élők között minden hetediknek többféle rendellenessége is van. A fogyatékos emberek 80 %-a elmúlt 40 éves és közöttük valamivel nagyobb arányban vannak a férfiak, mint a népesség egészében. Számuk – különösen a mozgássérülteké – az idősebb korcsoportokban évről évre emelkedik. A testi vagy szellemi fogyatékkal élők magasabb arányban élnek községekben, mint a városokban. Iskolai végzettségük átlag alatti. Az alapfokú végzettséget sem sikerül megszerezni 29 %-uknak. A társadalmi hátrányok csökkentésére az óvodák és az iskolák egy részében a kilencvenes években vezették be az integrált oktatást. 2006-ban több mint 2500 ilyen intézmény volt. Magyarországon a fogyatékosok a rendszerváltás előtt sem indulhattak a munkaerő piacon az egészségesekkel azonos eséllyel, helyzetük azonban azóta tovább nehezedett. A foglalkoztatás gátja az alacsony iskolázottság és a befogadó munkahelyek hiánya. A fogyatékos emberek döntő többsége (92 %-a) magán háztartásban él. A családon belüli otthon ápolást az ápolási díj segíti. A fogyatékkal élők mindennapos ellátását segítő intézményi

háttér 90-es évek elejétől jelentősen bővült, de az ellátottak döntő többségét ma is önkormányzati fenntartású szociális intézményekben gondozzák.

A szociális ellátórendszerre hatással vannak az egészségügyi struktúra átalakításából eredő problémák is. A kórházi ágyak átrendeződését, megszüntetését országosan tekintve mennyiségileg nem követte a szociális ellátó rendszer fejlesztése. A krónikus betegek ellátását végző osztályok kapacitása csökkent.

Az aktív korú fogyatékos emberek munkavállalási esélyei lényegesen rosszabbak a népesség többi részénél. Nem csupán a nyílt munkaerőpiacon kerülnek - sokszor a burkolt diszkrimináció következtében is - hátrányba a munkakeresésénél, hanem a védett foglalkoztatás lehetőségei is beszűkültek.

A fogyatékos emberek munkavállalási esélyeit csökkenti a nem fogyatékos népességnél alacsonyabb iskolai végzettség is.

A munkát kereső fogyatékos személyek, olyan fogyatékosok közül kerülnek ki, akiknek fogyatékosága kevésbé súlyos, és úgy gondolják, hogy még ilyen nehéz egészségi állapot mellett is tudnának dolgozni.

A fogyatékos embereket a területi és települési egyenlőtlenségek fokozottan sújtják. Különösen a falvakban élő fogyatékos személyek vannak nehéz helyzetben munkavállalási lehetőségeiket, a szabad iskolaválasztást és életkörülményeiket tekintve. A településtípus szerinti statisztikai adatok azt mutatják, hogy a fogyatékos emberek magasabb arányban élnek a községekben és kevésbé a fővárosban, valamint más városokban, mint a nem fogyatékos népesség. Így társadalmi hátrányaikat a települési egyenlőtlenségből adódó nehézségek tovább súlyosbítják.

Nemcsak hazánkban, hanem az Európai Unió más országaiban is növekedett a rokkantak és különböző fogyatékosággal rendelkezők száma és aránya. A növekedést sok tényező – egészségügyi, demográfiai, az életkörülmények változása, technikafejlődés, stb. – befolyásolja. A munkanélküliség, a túlzottan alacsony bérek, a magas lakásfenntartási költségek, a nehéz helyzetben lévő emberek életvezetési hibái következtében az egyének, gyermekek, családok ellátatlanokká, hátrányos helyzetűvé esetleg veszélyeztetetté válnak. A szociális háló perifériájára szorulva és a régi nevelési beidegződések következtében gyakrabban előfordul az elhanyagolás, veszélyeztetettség, bántalmazás. A testi, lelki fejlődésükben korlátozott gyermekek megóvása a gyermekvédelem feladatkörébe tartozik, amely állami és önkormányzati feladat.

Általánosan levonható következtetések a demográfiai adatok tükrében: A lakosság korösszetétele és öregedési indexének alakulása továbbra is azt támasztja alá, hogy a város szociálpolitikájának, szociális szolgálattervezésének továbbra is elsősorban az idősebb korban felmerülő szükségletek kielégítésére kell fókuszálnia. Az idősebb korosztályok jövedelmi helyzete általában szerényebb az aktív korosztályokénál. Egészségi állapotuk gyengülésével kiadásait jelentősen növeli a gyógyszereszkükséglet kielégítése, tehát pénzübeli szociális ellátások igénybevétele is gyakrabban rászorulnak. Fizikai erejük fogyatkozása miatt egyre többen igényelnek segítséget mindennapos szükségleteik biztosításához, így az étkeztetéshez és háztartásuk rendben tartásához. Az egyedül élő háztartások számát tekintve megállapítható, hogy a 65 éven felüliek esetében sokan élnek egyszemélyes háztartásban, így mentális egészségük fenntartásához szükségük van a lelki feltöltődést biztosító nappali közösségi ellátásokra, programokra, valamint közbiztonságukat is szükséges növelni mind a lakáson kívül, mind belül. Természetesen cél, hogy önállóságukat minél tovább saját otthonukban tudják a megfelelő

segítséggel fenntartani, de ha elkerülhetetlen a bentlakásos intézményben való elhelyezés, minél jobb körülmények közé kerülhessenek. Fenti szükségleteket felismerve Társulásunk a szociális ellátórendszer fejlesztését célul tűzte ki, olyan lényeges súlypontokkal, mint a mobilitást biztosító gépkocsik beszerzése, épületek korszerűsítése, infrastrukturális feltételeinek biztosítása, továbbá az idősok ellátását biztosító bentlakásos intézmények kiépítése, a kor követelményeinek való megfelelő szintre hozása. Fentiek alapján az a kép alakulhat ki, hogy csak az időskorúaknak van szükségük szociális szolgáltatásokra. A fiatalabb korosztályt képviselők számának csökkenése azonban még nem jelenti a szociális rendszerek terheinek csökkenését, hiszen a gyermekkorcsoportokon belül növekszik azoknak az aránya, akik fokozott figyelmet igényelnek, segítségre szorulnak. Pl. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében nő a szükséglet a gyermekvédelmi rendszer működtetése iránt. A kormányzati rendelkezések kapcsán - pl. GYED Extra, diplomás GYED - egyre javul a kisgyermekes nők munkába állásának esélye, amelynek következménye, hogy a jövőben több, korszerű bölcsődei férőhelyre lesz szükség.

3. Ellátási kötelezettség

Az 1993. évi III. törvény 86. § alapján a települési önkormányzat köteles biztosítani

a) a családsegítést, ha polgármesteri hivatal működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,

b) étkeztetést,

c) házi segítségnyújtást,

d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,

e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősok nappali ellátását,
- b) tízezer főnél több állandó lakos él, a) pont szerinti alapszolgáltatásokat és az a) pontban nem említett nappali ellátást,
- c) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

3.1. Pénzbeli ellátások

A társult településeken pénzbeli ellátásban részesültek száma 2017. évben

sor szám	pénzbeli ellátások	2017. év
1.	lakhatási támogatás (fő)	1316
2.	települési támogatás (fő)	1903
3.	temetési segély (fő)	255
4.	időskorúak támogatása (fő)	5387
5.	ápolási díj (fő)	181
6.	gyermekvédelmi támogatás (fő)	3169
8.	egyéb (fő)	3118

A lakosságszámhoz viszonyítva a pénzbeli ellátásban részesülők száma jól tükrözi a szociálisan rászorultak arányát.

3.2. Szociális alapszolgáltatást biztosító Társulás és az Ongai Szociális Szolgáltató Központ bemutatása

Az intézmény működéséről a Társulási Tanács 2/2013 (VI. 27.) számú határozatában döntött. Ebben meghatározta, hogy 2013. év július hó 1. napjától a szociális alapszolgáltatási feladatok ellátása érdekében az Onga Város Önkormányzata által alapított **Ongai Szociális Szolgáltató Központ** működését tovább biztosítja.

Az intézmény fenntartója és irányító szerve:

Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása
3562 Onga, Rózsa utca 18.

Az intézmény neve: ***Ongai Szociális Szolgáltató Központ***

Székhelye: ***3562 Onga, József Attila utca 5.***

Telephelyek:

1. telephely: ***Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Fogyatékosok Nappali Intézménye, Fejlesztő foglalkoztatás, 3562 Onga, Rákóczi u. 28.***
2. telephely: ***Idős nappali ellátás, 3554 Bükkaranyos, Petőfi Sándor u. 112.***

3.3. Az intézmény szociális alapszolgáltatási tevékenységei:

- *Idősek nappali ellátása*
- *Fogyatékosokkal élők nappali ellátása*
- *Család- és gyermekjóléti szolgáltatás*
- *Szociális étkeztetés*
- *Házi segítségnyújtás*
- *Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás*
- *Támogató szolgálat*
- *Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás*
- *Fejlesztő foglalkoztatás*

3.4. Az intézmény működési területe:

- Onga város közigazgatási területe, Ongaújfalu és Ócsanáros külterületi lakott helyek, az itt ellátott feladatok:
 - *Étkeztetés*
 - *Falu- és tanyagondnoki szolgálat: Ócsanáros külterületi lakott hely*
- *Idős nappali ellátás: Bükkaranyos, Onga*
- *Család- és Gyermekjóléti Szolgálat: Arnót, Bükkaranyos, Kisgyőr, Onga*
- *Házi segítségnyújtás Alsózsolca, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Harsány, Kisgyőr, Onga, Répáshuta*
- *Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: Alsózsolca, Arnót, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Felsőzsolca, Harsány, Kisgyőr, Onga.*

- *Támogató Szolgálat:* Alsózsolca, Arnót, Berzék, Böcs, Felsőzsolca, Gesztely, Hernádkak, Onga, Sajóhídvég, Sajólád, Sajópetri.
- *Fogyatékosok Nappali Intézménye* szolgáltatást az alábbi településeken biztosítja:
Alacska, Alsózsolca, Arnót, Berzék, Böcs, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Emőd, Felsőzsolca, Gesztely, Harsány, Hernádkak, Hernádnémeti, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Köröm, Mályi, Miskolc, Muhi, Nyékládháza, Onga, Ónod, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbábony, Sajóecseg, Sajóhídvég, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópálfala, Sajópetri, Sajósenye, Sajószentpéter, Sajóvámos, Szirmabesenyő, Varbó.
- *Fejlesztő foglalkoztatás* szolgáltatás biztosítása az alábbi településekre terjed ki:
Alacska, Alsózsolca, Arnót, Berzék, Böcs, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Emőd, Felsőzsolca, Gesztely, Harsány, Hernádkak, Hernádnémeti, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Köröm, Mályi, Miskolc, Muhi, Nyékládháza, Onga, Ónod, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbábony, Sajóecseg, Sajóhídvég, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópálfala, Sajópetri, Sajósenye, Sajószentpéter, Sajóvámos, Szirmabesenyő, Varbó.

A hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek a járási székhely Gyermejjóléti Központ (Miskolc) tartoznak 2016. január 1-től.

Az önkormányzatok saját hatáskörben látják el azon kötelező szociális alapszolgáltatásokat, mely feladatokkal nem vesznek részt a társulásban. Ezek a feladatok:

- szociális étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- család- és gyermekjóléti szolgálat
- idős nappali ellátás.

A társulás területén a következő egyházak látnak el szociális feladatokat:

- az Abaffy Gyula Evangélikus Szeretetszolgálat Arnót területén 16 főt lát el házi segítségnyújtásban.
- a Református Egyház Böcs területén 60 főt lát el idősek otthonában, 24 főt házi segítségnyújtásban, 10 főt idősek nappali ellátásában és működteti a szociális étkeztetést, Ongán 32 főt lát el házi segítségnyújtásban.
- a Görög Katolikus Parókia Sajópetriben szociális konyhát működtet, valamint házi segítségnyújtást és idősek nappali ellátását.

Társulással ellátott feladatok

	Település	Házi segítségnyújtás	Jelző-rendszeres házi segítségnyújtás	Család-, és gyermekjóléti szolgálat	Támogató szolgálat	Idősek nappali ellátása
1.	Alsózsolca	x	x		x	
2.	Arnót	x		x	x	
3.	Berzék				x	
4.	Bőcs				x	
5.	Bükkaranyos	x	x	x		x
6.	Bükkszentkereszt	x	x			
8.	Felsőzsolca		x		x	
9.	Gesztely				x	
10.	Harsány	x	x			
11.	Hernádkak				x	
12.	Kisgyőr	x	x	x		
13.	Onga	x	x	x	x	x
14.	Répáshuta	x				
15.	Sajóhídvég				x	
16.	Sajólád				x	
17.	Sajópetri				x	
Összesen:		8	7	4	11	2

3.5. A társulás előnyei, hátrányai:

A Társulással járó előnyök:

- A társulási forma a szociális ellátások terén nagyobb lefedettséget, komplexebb segítségnyújtást tesz lehetővé.
- Nagyobb a pályázati lehetőség új szolgáltatások bevezetésére.
- A társult települések magasabb normatív támogatáshoz jutnak a költségvetési törvény alapján.
- Szakmai csoportok létrejöttével az egyes szakterületen dolgozók megerősítést, segítséget kapnak a mindennapi munkához, kicserélik tapasztalataikat, melyeket jól tudnak hasznosítani és növeli a munka hatékonyságát.
- Közös rendezvények és a fent említett szakmai összejövetelek színesítik a mindennapi munkamorált.
- Szakmai szempontokból adódóan a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás területén havonta szakmai napokat tartunk.
- Fontosak számunkra a közös programok az idősek részére, melyek emelik a szakmai munka színvonalát, a szakmai tapasztalatcserét.
- Lehetőség van az állandó kapcsolattartásra a szakmai vezetéssel.

- A költségvetésről az önkormányzatok kimutatást kapnak, mely tervezhetővé teszi a kiadásokat, bevételeket.
- Lehetőség van konferenciákon, szakmai napokon, szakmai tanácskozások módszertani találkozóin részt venni, melyre külön figyelmet szentelünk.
- A társuláson belül megvalósítottuk a dokumentációk egységesítését, szakmai tapasztalatcserét, továbbképzéseken való részvételt.
- A szociális dolgozók elismeréseként a szociális munka napját 2013. évben ünnepi keretek között került megtartásra a települések dolgozói részére.

A Társulással járó hátrányok:

- A koordinációs feladatok nehezítettek, mivel a dolgozók 17 településen látják el munkájukat.
- Az adminisztrációs, munkaügyi, pénzügyi munka megsokszorozódott, mely gazdasági ügyintéző alkalmazását indokoltá tette.
- A települések közötti távolságok a személyi kapcsolattartást nehezítik, plusz költségként jelenik meg a közlekedési költség.
- Elsősorban pénzügyi okok miatt jön létre, nem szakmai célok miatt.
- Megszűnik a képviselőtestületek közvetlen „utasítási” lehetősége.
- Bizonytalan a működés időtartama, így nehéz a középtávú tervezés.

4. A szolgáltatások bemutatása

A szociális alapellátás azokat a minimális szolgáltatásokat, gondozási formákat foglalja magába, amelyekről az önkormányzatoknak minden településen gondoskodniuk kell, hogy az alapvető ellátások minden állampolgár számára, lakóhelytől függetlenül hozzáférhetők legyenek. Célja: segítségnyújtás a szociálisan rászorulókat részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben, önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A segítőmunka elvei és értékei:

Elvek

- A segítséget igénylő minél nagyobb önállóságának megtartása
- Függőségi helyzetének minél alacsonyabb szintre szorítása
- Az egyéni erőforrások, képességek mobilizálása
- A környezet, a segítő háttér bevonása
- Szolgáltatókkal való szoros együttműködés az egyén érdekében
- A tágabb környezet lehetőségeinek bevonása (barátok, civil)
- Önkéntesség és saját környezet megtartásának elősegítése
- Szervezett és tervezett szolgáltatás, gondozás nyújtása

Értékek

- Szociális biztonság megteremtése
- Kliens közeli szolgáltatások és ellátások nyújtása
- Differenciált és minőségi szolgáltatások biztosítása

- A család megtartására irányuló preventív tevékenységek előtérbe kerülése
- Tradicionális értékek ápolása és megőrzése
- Szakmai és ágazati együttműködés erősítése
- Kis közösségek alakulását elősegítő kezdeményezések
- Partneri együttműködés és kompetencia határok tiszteletben tartása

Elsődleges számunkra az *emberi méltóság tisztelete, az együttműködésen alapuló személyes szolgáltatás, az egyén szükségleteire irányuló, egymást segítő, építő tevékenység.*

4.1. Az intézmény az alapszolgáltatások körében a következő célcsoportokat látja el:

- Idősek:

1. idősek nappali ellátása:

Az ongai 40 férőhelyes és a bükkaranyosi 25 férőhelyes idősek nappali ellátása alapvetően az otthonukban élő, mindennapi életvitelükben részben, vagy egészben segítségre szoruló, önellátásra részben képes emberek számára nyújt segítséget.

2. házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás tipikusan a szociális és az egészségügyi ellátás határán mozgó szolgáltatás, amelynek keretében a rászoruló személyről saját otthonában gondoskodunk.

3. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

A jelzőrendszer segítségével fenntarthatók az idősek biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

- Fogyatékosok:

1. fogyatékosok nappali ellátása:

A harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek.

2. támogató szolgálat:

Onga és a társult települések, valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó (mozgássérült, látássérült, hallássérült, értelmi sérült, halmozottan sérült, autista) súlyos fogyatékos személyre kiterjed.

3. fejlesztő foglalkoztatás:

A foglalkoztatottak kor és fogyatékosági típus szerinti összetétele változó.

- Teljes lakosság:

1. család és gyermekjóléti szolgálat:

A családsegítés segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családnak. Az ellátás az e feladatra társult települések teljes lakosságára kiterjed.

A gyermekjóléti szolgáltatás elsődleges célcsoportja a településen élő 0 – 18 éves korosztály. Ehhez kapcsolódóan mindazon felnőttek is, akik a gyermekek sorsának alakulásában, alakításában szerepet vállalnak (szülők, egyéb családtagok, a gyerekeket, családokat körülvevő személyek, közösségek,

szervezetek). Másodlagos célcsoport a gyermekekkel foglalkozó szakemberek, illetve laikusok csoportja.

2. *étkeztetés:*

Ez az ellátási forma azoknak az idős, beteg, fogyatékos személyeknek nyújt segítséget, akik nem képesek önmagukat ellátni.

3. *tanyagondnoki szolgálat:*

Onga város külterületi lakott helye, Ócsanálós teljes lakossága számára nyújt segítséget.

4.2. Szolgáltatási elemek

A **szolgáltatási elem** a szolgáltatás részeként megjelenő tevékenységek összessége. A szociális szolgáltatások tevékenységei a szolgáltatási elemekre épülnek, azokat a szolgáltatás célcsoportjának szükségleteihez igazítva.

A szolgáltatási elem biztosítása során figyelembe vehető szemlélet:

- *Egyénre szóló, - személyközpontú ellátás biztosítása.*
- *Holisztikus ellátási szemlélet* (a szükségletek fiziológiás, lelki, szociális területeken egyszerre jelennek meg).
- *A szükségletek, igények komplex felmérése* a hatékony esetmunka alapja.
- *Integrált emberkép* (az ember test, lélek, szellem egyszerre).
- *Szükséges, optimális beavatkozások meghatározása.*
- *Ne árts!* Beavatkozások negatív következményeinek elkerülése.
- *Az egyén a közösség része, és a közösség is nélkülözhetetlen tagként tekint az egyénre.*
Az egyén keresi tehát a helyét, szerepeit a közösségben, ugyanakkor a közösség is számít az egyén szerepvállalásaira, ami hiányzik, ha nincs jelen. Minden egyén fontos és szükséges tagja a közösségnek. A közösség az egyén életének meghatározó emberi szervezeti létformája.
- *A rászorultság helyett a méltányosság elve* jelenik meg a közösség gondolkodásában.
- Az intimitás az emberek közötti személyesség és a „másik emberrel személyes, emberi kapcsolatban is lenni” a személyközi viszonyok meghatározó jellemzője.

Az intézmény a szolgáltatási elemek közül a következőket biztosítja:

Tanácsadás

Az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény-, javaslatkialakítási folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.

Esetkezelés

Az igénybe vevő, vevők szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására, illetve céljai elérésére) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő, vevők saját és támogató

környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

Pedagógiai segítségnyújtás

Szocializációs, pedagógiai, andragógiai és gerontológiai eszközökkel végzett tervszerű tevékenység, folyamat, amely olyan viselkedések, attitűdök, értékek, ismeretek és képességek átadásának közvetlen és közvetett módját teszi lehetővé, gyakoroltatja, aminek eredményeként az igénybe vevő lehetőséget kap képességei kiteljesítésére, fejlődésében egy magasabb szint elérésére.

Étkeztetés

Gondoskodás hideg, illetve meleg ételről alkalmilag vagy rendszeresen a szolgáltatást igénybe vevő lakhelyén, szolgáltatónál, egyéb étkezdében vagy közterületen.

Gondozás

Az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését.

Gyógypedagógiai segítségnyújtás

A fogyatékból adódó akadályoztatottság kompenzációjára szolgáló - a gyógypedagógia körébe tartozó - komplex tevékenységrendszer az igénybe vevő, családja és környezete képességeinek legteljesebb kibontakoztatása, a funkciózavarok korrekciója és a rehabilitáció érdekében.

Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

Az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt saját háztartásában vagy annak hiányában nem tudja megoldani.

Szállítás

Javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg.

Készségfejlesztés

Az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására.

Lakhatás

Az életkorhoz, egészségi állapothoz, családi állapothoz vagy helyzethez igazított, rövid vagy hosszú távú lakhatási lehetőség, amely elősegíti a személyes biztonságot és az emberi méltóság

megőrzését, a tanulásban, a foglalkoztatásban és a közösségi életben való részvételt, illetve a családtagok közötti kapcsolat fenntartását.

Megkeresés

Szociális problémák által érintett vagy veszélyeztetett azon egyének közvetlen, illetve közvetett módon történő elérése vagy felkutatása (a releváns szolgáltatásokhoz való hozzájuttatás céljából), akik vélhetően jogosultak egy adott szolgáltatásra, de azt bármilyen okból elérni nem tudják.

Közösségi fejlesztés

Egy településrész, település vagy térség lakosságát érintő integrációs szemléletű, bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező tevékenység, amely különböző célcsoportokra vonatkozó speciális igényeket tár fel, szolgáltatásokat kezdeményez, közösségi együttműködéseket valósít meg.

A szakmai rendelet szolgáltatásokra bontva határozza meg, mely szolgáltatás mely szolgáltatási elemeket biztosítja, illetve azok nyújtásával kapcsolatosan speciális szabályokat határoz meg. Egyes szolgáltatások esetében a szolgáltatási elemek biztosítása szükség szerint történik.

Az egyes szolgáltatásokon belül a következő szolgáltatási elemeket biztosítjuk:

	Tanya-gondnoki szolgálat	Házi segítségnyújtás		Jelző- rendszeres házi segítség- nyújtás	Támogató szolgálat	Idős- korúak nappali ellátása	Fogyaté- kosok nappali ellátása	Étkeztetés
		személyi gondozás keretében	szociális segítés keretében					
Tanácsadás					x	x	x	
Esetkezelés					x	x	x	
Pedagógiai segítségnyújtás							x	
Gyógypedagógiai segítségnyújtás					x		x	
Gondozás		x			x	x	x	
Étkeztetés							x	x
Felügyelet				x	x	x	x	
Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás		x	x		x	x	x	
Szállítás	x				x			
Készségfejlesztés					x	x	x	
Megkeresés	x							
Közösségi fejlesztés	x					x	x	

A szolgáltatási elemek megvalósításának módja történhet: szóban, telefonon, személyes kapcsolat formájában, levélben, e-mailben.

4.3. Az intézmény által biztosított alapellátások célja:

Az idősök nappali ellátásának célja, a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek ellátása.

A *fogyatékosok nappali ellátásnak célja* elsősorban a saját otthonukban élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes fogyatékosok ellátása.

Az *étkeztetés célja*, hogy a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodjunk.

A *Házi segítségnyújtás célja*, hogy keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kapja meg az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja*, hogy az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elháríthatóak legyenek.

A *tanyagondnoki szolgáltatás célja*, hogy a külterületi lakott részen, Ócsanálason az intézmény hiányából eredő hátrányokat enyhítsük, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz és egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutást biztosítsuk, valamint az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítését segítsük.

A *Támogató szolgáltatás célja* a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő segítése, ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása.

A család- és gyermekjóléti szolgálat:

- a *családsegítés célja*, a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.
- a *gyermekjóléti alapellátás célja*, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A *fejlesztő foglalkoztatás célja* a gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben foglaltak szerint az egyén egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelő **fejlesztési és foglalkoztatási szolgáltatás** biztosítása útján az **egyen felkészítése az önálló munkavégzésre** vagy a **nyílt munkaerőpiacon** történő elhelyezkedésre.

4.4. Egyes szakmai egységek bemutatása

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást az ellátást igénybe vevő lakóhelyén lévő, illetve ahhoz legközelebb eső intézménynek kell biztosítania.

Ettől az igénylő kérésére el lehet térni, ha a személyes gondoskodást nyújtó lehetőséget biztosít az azonos ellátási formán belüli választásra, vagy ha az intézmény rendelkezik szabad férőhellyel, illetve kapacitással.

4.4.1. Nappali ellátások

Központi feladatunknak tekintjük, hogy az ellátottak mindennapjai változatosak, vidámak, tevékenyek, hasznosak és produktívak legyenek, hogy a társadalom életében minél nagyobb mértékben megjelenjenek.

A nappali ellátást biztosító intézmény

- a) az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt,
- b) a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak,
- c) biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

A nappali ellátás feladata a kiegyensúlyozott, nyugodt, nyílt családias légkör biztosítása, a közösségi lét előnyeinek kiaknázása, a szolgáltatáson belüli és az azon kívüli életvezetési segítségnyújtás a szolgáltatást igénybevevők számára.

A dolgozók nagyfokú empátiás készséggel rendelkeznek, nyitottak a másik emberhez való viszonyulásban, becsületességük garanciát jelent a segítségre szorulókról való maximális gondoskodásra.

A programok sokszínűsége biztosítja a szolgáltatást igénybevevők minél szélesebb körének aktivitását. Arra törekszünk, hogy minél többször és több időt töltsön el az ellátott az intézményben, ezért a rendszeres programok széles választékára helyezzük a hangsúlyt, figyelembe véve az ellátottak igényeit.

Nappali ellátás biztosítására intézményünk rendelkezik:

- a) a közösségi együttlétre,
- b) a pihenésre,
- c) a személyi tisztálkodásra,
- d) a személyes ruházat tisztítására,
- e) az étel melegítésére, tálalására és elfogyasztására szolgáló helyiségekkel.

A fogyatékos személyek nappali intézményében többfunkciós helyiséget biztosítunk, melyben lehetőség van foglalkoztatás, szabadidős program lebonyolítására.

Idősek nappali ellátása (Onga és Bükkaranyos)

A szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak és megváltozott munkaképességűek napközbeni gondozására szolgál.

Az igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő ellátást biztosítunk.

Az intézménybe felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki egészségi állapotára figyelemmel szociális és mentális támogatásra szorul és Onga város vagy Bükkaranyos község közigazgatási területén állandó lakhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik.

Az intézmény az idősok nappali ellátása keretein belül a szolgáltatásban részesülő 65 fő férőhelyen – Onga 40 fő, Bükkaranyos 23 fő igénybevevő számára - biztosítja a magas színvonalú szakmai ellátást.

Az Idősok nappali intézménye a helyi igényeknek megfelelően hétfőtől péntekig tart nyitva, az alábbiak szerint:

A székhelyen Onga és a telephelyen Bükkaranyos tekintetében

- a nyitvatartási idő: Hétfőtől - Péntekig: 7³⁰ órától - 15³⁰ óráig

Fogyatékosok Nappali Intézménye

Onga város és ellátási területén (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) élő fogyatékosok számára a nappali ellátás elérhetőségének biztosítása.

Az intézmény férőhelyeinek száma 32 fő. Az ellátottak száma 32 fő.

A fogyatékosok nappali intézetébe felvehetőek a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes fogyatékosok, illetve autista személyek, akik részére lehetőséget biztosítunk a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezzük az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

Fogyatékos személyek nappali intézményében három éven aluli gyermek nem gondozható. Nem gondozható az a személy sem, aki veszélyeztető magatartást tanúsít vagy orvosi ellátást és állandó ápolást igényel.

Nem gondozható fogyatékosok nappali intézményében az sem, aki gyógypedagógiai nevelésre, oktatásra szorul és felvétele, elhelyezése a korának, állapotában megfelelő nevelési-oktatási intézményben biztosítható.

Fogyatékos személyek intézményébe az ellátottakat csak próbaidővel lehet felvenni. A próbaidő tartama 3 hónapnál hosszabb nem lehet.

Az intézményben 6–8 fős gondozási csoportot kell kialakítani a súlyos fogyatékosoknak, figyelemmel kell lenni az ellátást igénybe vevők életkorára és fejlettségi szintjére.

Az igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő ellátást biztosítunk. Arra törekszünk, hogy az ellátottjaink mindennapjai változatosak, vidámak, tevékenyek, hasznosak, produktívak legyenek, hogy a társadalom életében minél nagyobb mértékben részt tudjanak venni.

A fogyatékossgal, egészségkárosodással élők számára – különösen a kisebb településeken - nincsenek elérhető szociális szolgáltatások, emellett a foglalkoztatási lehetőségek is otthonra korlátozódnak. A fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek társadalmi befogadásának és munkaerő piaci integrációjának erősítése érdekében fejlesztettük a nappali intézmények hálózatát, mind az ellátottak száma, mind a számukra nyújtott szolgáltatások terén.

A Fogyatékosok Nappali Intézményének – telephely - nyitvatartási ideje:

Hétfőtől - Péntekig: 6³⁰ órától - 15³⁰ óráig

Az ellátást igénybevevők csoportja fogyatékosági típusok, életkor és a sérülés súlyossága alapján heterogén összetételű, ez indokolja a differenciált foglalkoztatást. Az enyhe értelmi fogyatékosok fejlesztésében a foglalkoztatási rehabilitáció és az önellátás kialakítása, fejlesztése a legfontosabb feladat. A középsúlyos értelmi fogyatékosoknál a megszerzett ismeretek szinten tartása, a kommunikáció, a társas kapcsolatok fejlesztése az elsődleges cél.

A döntési folyamatokba való bevonás, a döntéseik tiszteletben tartása alapvető emberi jog a fogyatékos emberek számára. Az önálló döntések meghozatalához, életvezetésükben a kompetenciák erősítéséhez, információk értelmi képességekhez adaptált átadása, a támogatott önálló életvezetés, hivatalos ügyek intézésében való segítségadás lehetőséget biztosít ellátottjaink számára az önálló életvezetésre, az ön hatékonyság megélésére.

A nyújtott szolgáltatások legfontosabb alapelvei közé tartozik az egyénre szabott bánásmód, a normalizáció elve és az önálló életvitel elősegítése.

4.4.2. Fejlesztő foglalkoztatás

Ellátási területe kiterjed a nappali ellátások ellátási területeire.

Fejlesztő foglalkoztatásban részesülhet a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig az, aki intézményi jogviszonya alapján

- a) támogató szolgáltatást,
- b) nappali ellátást vesz igénybe - **fogyatékos vagy idős nappali ellátást, akik még nem nyugdíjasok és van valamilyen fogyatékoságuk.**

A fejlesztő foglalkoztatás formái:

- a) Munka törvénykönyve szerinti határozott idejű munkaviszony vagy
- b) fejlesztési jogviszony

A fejlesztő foglalkoztatásban végzett tevékenységek:

- irodai papíráru gyártása
- egyéb papír-, kartontermék gyártása
- csomagolás
- általános épülettakarítás (belső takarítási feladatok elvégzése)
- egyéb takarítás (kerti, udvari munkák)

Irodai papíráru gyártása:

A tényleges munkatevékenység magába foglalja iratgyűjtő, gyorsfűző, szalagos írományfedél termékek, illetve a foglalkoztatottak által betanult egyéb, e tevékenységi körbe tartozó egyszerű termékek előállítását.

Csomagolás:

Elsősorban füzetek, egyéb iskolaszerek egységcsomagolása a megrendelő igényei alapján. A munka elvégzéséhez intézmény zsugorfóliázó géppel rendelkezik.

Egyéb papír-, kartontermék gyártása:

Főként dísztasakok készítése több méretben. Hasonlóan az irodai papíráru gyártáshoz az intézmény nyomdailag előkészített (nyomtatott, stancolt) alapanyagot vásárol, amiből kézzel ragasztással és hajtogatással készíti el a különböző méretű dísztasakokat. Ezek mellett kisebb dobozok hajtogatása, ragasztása is történik.

Általános épülettakarítás – intézményen belüli kisegítő munkák

Az intézmény helyiségei és a tetőtéri munkatermei napi és heti rendszerességgel történő takarítási feladatainak elvégzését jelenti (portörölés, szemetes edények ürítése, porszívózás, felmosás). A szobanövények ápolását, gondozását szintén a foglalkoztatás keretei között oldjuk meg.

Egyéb takarítás – kerti, udvari munkák

Az intézményt körülvevő kert, illetve az udvar takarítása. A szakértelmet nem kívánó tevékenységek elvégzése, mint például: gyomlálás, lomb gereblyézése, járda, parkoló kövezetének tisztántartása, hólapátolás.

A fejlesztő foglalkoztatást intézményi jogviszonnyal rendelkező ellátott veheti igénybe, erre vonatkozó kérelmét az intézmény vezetőjéhez terjesztheti elő.

A fejlesztő foglalkoztatást nyújtó szociális szolgáltatónak, szociális intézménynek a feladata különösen:

- a) a munkavégzés, munkafolyamatok szervezése, irányítása és koordinálása,
- b) a tevékenység végzése érdekében a rendelkezésre álló kompetenciák és kapacitások összehangolása,
- c) az ellátott napi tevékenységének a megtervezése,
- d) a kapcsolattartás a külső partnerekkel,
- e) az ellátott munkaerő-piacra történő kivezetésének az előkészítése és
- f) a foglalkoztatottak motiválása, részükre a módszertani útmutatóban meghatározott segítő szolgáltatások nyújtása az egyéni foglalkoztatási tervek szerint.

Az egyes foglalkoztatási tevékenységek kiválasztásánál figyelembe vesszük az ellátottak képességeit, készségeit. A foglalkoztatás során odafigyelünk a szociális kapcsolatok és a hatékony munkakapcsolatok kialakítására. A csoportban való együttműködés a csoporttagok figyelmét a problémákra és a tevékenységre irányítja, illetve segít a tervezés és szervezés hatékony megvalósításában. A munkaszervezés során figyelembe vesszük a felmerülő problémákat és a munkakörök kapcsolódási pontjait úgy alakítjuk ki, hogy azok a személyiséget a legkisebb mértékben terheljék.

4.4.3. Étkeztetés

Az étkeztetést Onga közigazgatási területén biztosítja az intézmény. A szolgáltatást az Önkormányzat 1987-től biztosítja integrált intézményi keretek között. Az ellátottak száma fokozatosan nőtt, jelenleg számuk 121 fő.

Formája: szociális konyha keretében nyújtott ellátás.

Az ételt intézményünk az ongai Polgármesteri Hivatal által működtetett Ongai Központi Konyha (3562 Onga, Major u. 5.) – főzőkonyhájától vásárolja.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően került megszervezésre az étel:

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével és
- lakásra szállításával.

Helyben fogyasztás esetén biztosított:

- kézmosási lehetőség,
- nemenként elkülönített illemhely,
- evőeszközök és étkezészet.

A lakásra történő szállítás közcélú munkások segítségével történik.

Az ellátás keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodunk, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora - 62. életévét betöltötte - vagy egészségi állapota miatt – egészségi károsodása legalább 40 %-os - nem képes az étkeztetésről más módon gondoskodni.

Lehetőséget kell biztosítani a településen élő fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, hajléktalan személyek vagy szenvedélybetegek részére az étkeztetés igénybevitelére, illetve segítséget kell nyújtani a saját lakóhelyükön történő étkeztetés biztosítására.

4.4.4. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtási feladatokat **társulás** formában Megállapodás útján, Onga gesztorságával, 7 településén látja el intézményünk.

A Társult települések a következők: **Alsózsolca, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Harsány, Kisgyőr, Onga, Répáshuta.**

A működési engedélyben engedélyezett férőhelyek száma 178 fő, valamint Bükkaranyos 18 fő.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

Mindinkább előtérbe kerül az a meggyőződés, hogy az idős emberek segítségének egyik legfőbb helyszíne saját otthona, amely azt jelenti, hogy meg kell teremteni azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével ezen ellátottak lakásukban válnak támogatottá, és ha mindez nem lehetséges, akkor törekedni kell arra, hogy megszokott földrajzi és szociális környezetükhöz közel eső, vagy ahhoz hasonló bentlakásos környezetbe kerüljenek.

Ez az ellátási forma azoknak az idős, beteg, fogyatékos személyeknek nyújt segítséget, akik nem képesek önmagukat ellátni és így a mindennapi életben nélkülözhetetlen feladataiban (bevásárlás, takarítás, fürdés, hivatalos ügyintézés, főzés, mosás, fűtés) másokra szorulnak.

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást az ellátást igénybevevő lakóhelyén lévő, illetve a társulás által fenntartott intézménynek kell biztosítani.

Ettől az igénylő kérésére el lehet térni, ha a személyes gondoskodást nyújtó lehetőséget biztosít az azonos ellátási formán belüli választásra, vagy ha az intézmény rendelkezik szabad férőhellyel, illetve kapacitással.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell:

- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a szociális segítség keretében ellátandó feladatokat.

A házi segítségnyújtás hozzájárul ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete

- a) saját környezetében,
- b) életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően,
- c) meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

A házi gondozó a házi segítségnyújtás során együttműködik az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményekkel.

A házi segítségnyújtás

- a) a személyi gondozás keretében gondozás és háztartási segítségnyújtás,
- b) a szociális segítség keretében háztartási segítségnyújtás
szolgáltatási elemet biztosít.

4.4.5. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtáshoz hasonlóan ezt a feladatot is **társulás** formában megállapodás útján, Onga gesztorságával 8 településen látja el az Ongai Szociális Szolgáltató Központ.

A társult települések a következők: **Alsózsolca, Arnót, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Felsőzsolca, Harsány, Kisgyőr, Onga.**

A szolgáltatást jelenleg 105 db készülékkel biztosítjuk.

Folyamatos készenléti rendszerben működik.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy

- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A 65/C. § (5)-(7) bekezdése szerint, a pszichiátriai betegséget és az egészségi állapot miatti indokoltságot külön jogszabály szerint kell igazolni.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosított szolgáltatási elem a felügyelet, mely biztosítja:

- Az ügyeletes gondozó helyszínen történő haladéktalan 30 percen belüli megjelenését abban az esetben, ha az ellátott személy segélyhívása bekövetkezik.
- A segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében az azonnali intézkedések megtételét.
- Szükség esetén további, az egészségügyi és szociális alap- és szakellátás körébe tartozó ellátás kezdeményezését.

Továbbá biztosított:

- diszpécserközpont, mely fogadja a segélyhívásokat, **(Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szociális, Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, székhelye: 3532 Miskolc, Károly u. 12.)**
- szakmai központ **(Ongai Szociális Szolgáltató Központ, Onga József Attila u. 5.)**

Diszpécserközpont folyamatos működése és elérhetősége biztosítva van.

Biztosítunk még:

- személyi riasztóberendezést,
 - átjátszó berendezést,
 - vevőberendezést,
 - számítógépet,
- gondozónak:
- mobiltelefont,
 - készenléti táskát,
 - közlekedési eszközt, kerékpárt.

A feladatot 1 fő koordinátor, 1 fő rendszergazda, településenként 2-2 fő gondozónő látja el (16 fő).

4.4.6. Tanyagondnoki szolgálat

A feladatot Onga közigazgatási területéhez tartozó, lakott külterületen Ócsanálason látjuk el. A feladatellátás 2 db gépkocsival történik, egy ételszállító és egy személyszállító.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a tanyagondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül alapfeladatnak minősül:

- a) a közreműködés
 - aa) az étkeztetésben,
 - ab) a házi segítségnyújtásban,
 - ac) a közösségi és szociális információk szolgáltatásában;
- b) az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így
 - ba) a háziorvosi rendelésre szállítás,
 - bb) az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,
 - bc) a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása;
- c) az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, így
 - ca) az óvodába, iskolába szállítás,
 - cb) az egyéb gyermekszállítás.

A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a tanyagondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így

- a) a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése,
- b) az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása,
- c) az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.

A tanyagondnoki szolgáltatás

- a) **szállítás,**
 - b) **megkeresés és**
 - c) **közösségi fejlesztés**
- szolgáltatási elemet biztosít.**

A tanyagondnoki feladatokat 2 db gépkocsival látjuk el. Az ételszállító gépkocsi **IVM 407 rendszámú, KIA (KR) Pregio 3V Komfort Trekking** típusú gépjármű. A személyszállításra, pedig a **LOA 274 rendszámú Volkswagen Tarnsporter** típusú 8+1 férőhelyes, akadálymentes gépkocsi biztosított. A gépkocsik akadályoztatása (szerviz, meghibásodás) esetén az önkormányzat **Opel Vivaro** 8+1 férőhelyes, rendszáma **KLJ-825** gépkocsi helyettesíti.

4.4.7. Támogató szolgálat

A feladatot **társulás** formában megállapodás útján, Onga gesztorságával 11 településen látja el intézményünk.

A társult települések: **Alsózsolca, Arnót, Berzék, Bócs, Felsőzsolca, Gesztely, Hernádkak, Sajóhídvég, Sajólád, Sajópetri, Onga**

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen:

- Az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyszállítás, szállító szolgáltatás működtetése).

- Az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása.
- Információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.
- Segítségnyújtás a fogyatékos személy kapcsolatkézségének javításához családi kapcsolataik erősítéséhez, speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz.
- Egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan.
- Segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez.
- A fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.
- A jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása.

A támogató szolgálat feladata a fent meghatározottak érdekében – különösen:

- a) személyi segítő szolgálat működtetése, amely - a fogyatékos személy aktív közreműködésével - segítséget nyújt
 - aa) a fogyatékos ember személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítéséhez,
 - ab) a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez,
 - ac) az önálló munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez,
- b) szállító szolgálat működtetése az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében,

A segítő tevékenység feladata:

- az igények, szükségletek feltárása, megismerése, összehangolása, segítő folyamat megtervezése, annak megállapodásban történő rögzítése
- az ellátás során a megváltozott körülményekhez, helyzethez igazodó segítő folyamat
- a fogyatékos személyek közösségi, kulturális és szabadidős szükségleteinek illetve igényeinek a megismerése;
- az igények bővítésének motiválása,
- a szűkebb és tágabb értelemben vett lakókörnyezetben (mikrotérsgben,) a fogyatékosok számára megfelelő integrált és speciális lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése,
- a fogyatékos személyek és hozzátartozóik rendszeres tájékoztatása a rendelkezésre álló lehetőségekről,
- a közösségi, kulturális és szabadidős programokon való egyenrangú részvétel elősegítése szállítással, személyi segítséssel
- támogató szolgálat feltárja a munkavállalási képességeket és igényeket,
- kapcsolatot tart fenn a felnőttképző és foglalkoztatási rehabilitációs intézményekkel, munkaügyi központtal, a rehabilitációs foglalkoztatókkal és a védett szervezetekkel.

A támogató szolgáltatás segítséget nyújt:

- az önállóság, önálló életvezetés megtartásában (nem a szolgáltatást igénybevevő helyett, hanem vele együtt végzett tevékenység során) figyelembe véve a fogyatékoság jellegét, súlyosságának mértékét
- a fogyatékos személy otthonában maradásának elősegítésében
- család tehermentesítésében, munkában maradásuk elősegítésében
- a kliens önrendelkezési jogának megtartásában
- életterük kiszélesítésében, izoláció csökkentésében (a megváltozott élethelyzet elfogadtatása, mentális segítségnyújtás, szükség esetén családsegítés)
- szállítás, közlekedés biztosításában
- társadalmi, közösségi beilleszkedésben (lakáson belül, valamint lakáson kívül)

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy. Súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő - ezt jogszabályban meghatározottak szerint igazoló - személy.

A támogató szolgáltatás szolgáltatási elemei:

- a) tanácsadás,
- b) készségfejlesztés,
- c) háztartási segítségnyújtás
- d) esetkezelés
- e) felügyelet
- f) gondozás
- g) gyógypedagógiai segítségnyújtás
- h) szállítás

Személyi segítő és szállító szolgálat az Onga és társult településeinek közigazgatási területén élő, életvitelszerűen tartózkodó valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személy részére **szükség szerinti alkalmasszerűen vagy folyamatos rendszerességgel**. Előnyben kell részesíteni a súlyos fogyatékos személyt.

A személyszállító gépkocsi **Opel Vivaro 8+1 férőhelyes**, rendszáma KLJ-825, speciálisan átalakított gépjármű, amellyel a személyi segítés igénybevétele esetén 7 fő szállítása egyidőben megoldható. Az Opel akadályoztatása (szerviz, meghibásodás) esetén az önkormányzat LOA 274 rendszámú Volks Wagen Tarnsporter típusú 8+1 férőhelyes, akadálymentes gépkocsija helyettesíti.

4.4.8. Család- és gyermekjóléti szolgálat

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39-40/A. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat.

A feladatot **társulás** formában Megállapodás útján, Onga gesztorságával 5 településen látjuk el. Társult települések **Arnót, Bükkaranyos, Emőd, Kisgyőr, Onga**.

Az intézmény székhelye, telephelye a gesztortelepülésen van. A társult településeken nyitva álló helyiség van kijelölve. A család- és gyermekjóléti szolgálat a telephelyen rendelkezik irodahelyiséggel, közösségi helyiséggel, váróhelyiséggel, a kliensek számára vizesblokkal, személyzeti mosdóval, öltözővel és melegítő konyhával.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatást 9 fő főállású családsegítő látja el.

Az ellátási terület lakosságszáma 15.876 fő, ellátott családok száma 188 család.

A közlekedésben segítséget nyújt a tanyagondnoki gépkocsi, illetve kerékpár biztosítása.

Tárgyi eszközök: íróasztal, székek, zárható iratszekrény, telefon, számítógép, nyomtató, fénymásoló, internet, kutyariasztó.

A szolgáltatást igénybe vevő számára az első kapcsolatfelvételkor tájékoztatást nyújtunk

- a) a szolgáltatás elemeiről, azok tartalmáról, feltételeiről,
- b) az intézmény által vezetett, az igénybe vevőre vonatkozó nyilvántartásokról és
- c) panaszjoga gyakorlásának módjáról.

A család- és gyermekjóléti szolgálat tájékoztatási feladatai körében szociális és egyéb információs adatokat gyűjt, és tájékoztatja:

- a) a szülőt, illetve - ha azt a gyermek védelme szükségessé teszi önállóan, a törvényes képviselő tudomása nélkül is, fejlettségétől függően - az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket mindazon jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki egészségének biztosításával, családban történő nevelkedésének, vagy a gyermek számára szükséges védelem biztosításának elősegítésével,
- b) a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról,
- c) a születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anyát a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről, és
- d) az örökbefogadó szülőt az örökbefogadás után követése körében igénybe vehető szolgáltatásról, és segíti az után követést végző szervezet felkeresését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a szociális segítőmunka keretében:

- a) segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében,
- b) az igénybe vevő szükségleteinek kielégítése, problémájának megoldása, céljai elérése érdekében számba veszi és mozgósítja az igénybe vevő saját és környezetében jelentkező erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe,
- c) koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködését,

- d) az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember és a család- és gyermekjóléti központ bevonásával, a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése érdekében esetmegbeszélést, illetve - az előbbieket mellett - a család problémájában, illetve a megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével esetkonferenciát szervez,
- e) a szolgáltatást igénybe vevő személy, család, illetve gyermek és szülő (törvényes képviselő) közreműködésével szükség szerint, de legalább hathavonta értékeli az esetkezelés eredményességét, és
- f) közreműködik a válsághelyzetben lévő várandós anya problémáinak rendezésében.

4.4.9. Az egyes szakmai egységekben ellátottak és alkalmazottak száma összesen 2017. évben

Alapszolgáltatási feladat	ellátottak 2017. 12. 31. (fő)	alkalmazotti létszám			
		közalkalmazott (fő)	társadalmi (tiszteletdíjas) gondozó (fő)	megbízási szerződéses (fő)	közfoglalkoztatott (fő)
étkeztetés	118	1			
házi segítségnyújtás	132	19	1		5
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	102			18	
idős nappali	40	4			
fogyatékos nappali	32	3			
szociális foglalkoztatás	16	1		1	
támogató szolgálat	14	3			
család-, és gyermekjóléti szolgálat	409	9			
tanyagondnoki szolgálat	62	1			
összesen:	925	41	1	19	5

A 2017. évi törvényi változások szinte valamennyi alapellátást érintettek. Egyik ilyen változás a szolgáltatási elemek módosítása volt.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2017. (II.14.) EMMI rendelet alapján a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletbe bekerültek az új szolgáltatási elemek.

A szakmai rendelet értelmezésében a **szolgáltatási elem** a szakmai programban a szolgáltatás részeként megjelenő tevékenységek összessége. A szociális szolgáltatások tevékenységei alapvetően a rendelet szerint meghatározott szolgáltatási elemekre épülnek, azokat a szolgáltatás célcsoportjának szükségleteihez igazítva. A szolgáltatási elemek részletes, szakmai alapon történő kibontása a szakmai programban történik meg. A szociális szolgáltató intézmény szakmai programjának tartalmaznia kell, hogy a fenntartó a szolgáltatási elemek közül, melyeket biztosítja. A szakmai program módosítását 2017 végéig el kellett végezni.

Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulásának szociális ellátásra vonatkozó SWOT-elemzése

Erősségek • a társult önkormányzatok szociális problémák iránti érzékenysége • jól kiépített alapszolgáltatási rendszer • a szociális intézmények ismertsége • képzett szakemberek • a szociális intézményekben dolgozók kooperációs képessége • korszerű, felújított szociális intézmény • szakmai féltékenység nem jellemző • a nyílt kommunikáció, demokratikus légkör megléte • erős hivatástudat elkötelezettséggel párosulva • szakmai és szakmaközi kommunikációs csatornák megléte • az ellátottak bizalma • empátikus hozzáállás az ellátottak problémáihoz • sok szempontú probléma--megoldási módok alkalmazásában szerzett gyakorlat • a kiégés (burn out szindróma) megelőzése a dolgozók közötti párbeszéd segítségével • technikai lehetőségek fejlődése, mely hozzáférhetőbbé teszi a szolgáltatások igénybevételét	Gyengeségek • a szociális ellátórendszer finanszírozási kiszámíthatatlansága • pénzügyi bevételek és kiadások felületes figyelemmel kísérése • a szociális területen dolgozók alacsony bére • érdekérvényesítési módok, technikák gyakorlati hiánya • a települések földrajzi elhelyezkedéséből adódó hátrányok
Lehetőségek • folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása • jól együttműködő team-ek kialakítása • civil szervezetek nagyobb mértékű szerepvállalása • ellátatlan célcsoportok • humán erőforrásokkal való jobb gazdálkodás • új szolgáltatások bevezetése • civil szervezetekkel való együttműködés felhasználása • kritikák, vélemények összegyűjtése, figyelembe vétele • az intézmény alkalmazottainak egyénre szabott ösztönző rendszer kialakítása • képzések, továbbképzések, szakmai kapcsolati háló felhasználása	Veszélyek • törvényi szabályozás gyakori változása • szolgáltatások térítési díjának emelkedése • működés túlbürokratizálódása • túlszabályozottság • a személyi és tárgyi feltételek folyamatos fenntartása, javítása gazdasági akadályba ütközik • egyes döntések, reagálások lassabbá, rugalmatlanabbá válnak

6. Fejlesztési elképzelések

6.1. Finanszírozás

Az Ongai Szociális Szolgáltató Központ által ellátott szociális feladatok finanszírozását az állami normatíván és pályázati finanszírozáson kívül a társulást alkotó önkormányzatok biztosítják az ellátottak arányában. A társult települések csak a kötelező feladatellátáshoz járulnak hozzá abban az esetben, ha a normatíva nem elegendő. Mivel Onga városának több kötelezően ellátandó feladata van, így Onga esetében a hozzájárulás nagyságrendileg többet jelent.

A társult feladatellátások közül a nappali ellátás és a házi segítségnyújtás jelent a társult tagoknak többletköltséget.

6.2. Fejlesztések

A jogszabályi változások, valamint a társadalmi elvárás továbbra is abba az irányba mutat, hogy az alapszolgáltatásokat kell továbbra is erősíteni, a szolgáltatások fejlesztését alapvetően e cél mentén kell továbbra is megtervezni.

Fontos a meglévő, jól működő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése. Ezáltal tud megvalósulni az, az alapvető szociálpolitikai cél, mely az ellátást igénylő részére egyedi, személyre szabott támogatást nyújt. Fontos, hogy az ellátást igénylő minél később kerüljön a jóval költségesebb, bentlakásos formák valamelyikébe.

A pályázati forrásoknak köszönhetően az intézményeket sikerült akadálymentesíteni.

Javaslat a szociális szolgáltatások fejlesztésére

Étkeztetés, házi segítségnyújtás

- *külterületek ellátására, valamint az ebéd házhoz szállítására új intézményi gépjármű biztosítása*

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás:

- *Az új gyermekvédelmi törvényben a települési önkormányzatok feladatai között megjelent a helyettes szülői szolgáltatás. A szolgálat lehetőségként társulási formában történő ellátás biztosítását látná megoldásként a kialakult helyzetre.*
- *adósságkezelési szolgáltatás bevezetése, jelentősen segítené a rászoruló családokat*
- *bölcsődei férőhelyek számának növelése*
- *„biztos kezdet gyerekház” kialakítása*

Támogató és tanyagondnoki szolgáltatás:

- *új gépjárművek beszerzése*

Nappali ellátás:

- *az idősök klubjába történő bejárás elősegítése intézményi gépjárművel*

Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények:

A településeknek - a lakosságszámból adódóan - ezeket az ellátási formákat kötelezően nem kell biztosítani.

- *A felmerülő szükségletek alapján – hosszú távú célként - indokolt lenne egy idősek tartós bentlakásos elhelyezését biztosító intézmény kialakítása.*

Minőségi fejlesztések:

Az új ellátási formák bevezetése, ill. a meglévők lehetőség szerinti bővítésén túl, fontos feladat

- *az intézmény meglévő infrastruktúrájának bővítése (számítógépek, épületbővítés stb..)*
- *kulturális, szabadidős programok kiszélesítése, illetve a meglévők bővítése (pl.: idősek hete, klubtalálkozók stb.)*

Koncepciónk részben teljesítette küldetését, hiszen összeállításával teljes körű áttekintés történt a társulás szociális szolgáltatásairól.

A szociálisan rászorultak számának emelkedésével számolni kell, ma is érzékeljük a fokozódó igényeket és az anyagi lehetőségek szűkös voltát. Számítanunk kell a civil szféra segítségére, tervezni szükséges a humán szervezetekkel való szorosabb kapcsolatfelvételt a szolgáltatásfejlesztés érdekében. Ezen szervezetekkel való együttműködésben emberi, szakmai és gazdasági tartalékok rejlenek.

7. ÖSSZEFOGLALÁS

1. Szociális szolgáltatások korszerűsítése

Ezen a területen meghatározott feladatok körébe tartozik egyrészt a jogszabályi előírásokból adódó helyi ellátási kötelezettség teljesítése, másrészt a felmerülő igények alapján a helyi szakemberek által kezdeményezett, ill. javasolt speciális alapellátási feladatok biztosítása.

2. Az ágazatok közötti együttműködés fontosságáról már szoltunk, de még egyszer kiemelés érdemel az idősek szakszerű és komplex ellátása érdekében a szociális és egészségügyi ellátások összehangolása, mert csak ennek keretében valósulhat meg a rehabilitáció valamint a prevenció (pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek ellátását biztosító intézményekkel való kapcsolattartás).

3. Bentlakásos intézmény feltételeinek vizsgálata, ennek keretében szükséges a lehetséges pályázati lehetőségek kutatása és felhasználása.

Megvalósítás tervezett módja: pályázati lehetőségek keresése.

Szükséges feltételek: saját források mellé külső források megpályázása.

4. Pénzbeli és természetbeni támogatások

A helyi jogalkotás alapelve, hogy szociális biztonságot teremtsen a rászorulóknak, valamint rugalmasan alkalmazkodjon a helyi igényekhez és szükségletekhez.

A helyi rendeletek karbantartása, a magasabb szintű jogszabályoknak megfelelő változások követése. A helyi rendelet alapvető célja a támogatásokon keresztül a családok élethelyzetének javítása.

A szociális munka hatékonysága és eredményessége attól függ, hogy mennyiben képes alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Meghatározó az is, hogy a segítségnyújtás különféle eszközei megfeleljenek a megfogalmazott alapelveknek. Ezek szellemében szociálpolitikánk fejlesztési irányai:

- a település polgárai életminőségének javítása,
- hatékony és kiszámítható támogatási rendszer működtetése,
- ágazaton belüli és más ágazatokkal, valamint civil szervezetekkel való együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása,
- racionális, érdekvédelemértő gazdálkodás biztosítása
- az uniós csatlakozást követő elvárásoknak való megfelelés.

A **Társulás** lakossága tudatos tervezés mellett vonzó, komfortos lakóhelyen szeretne élni.

Onga és társult települései szeretnék megfelelni lakosai igényeinek, melyek közül elsősorban a szociális jólét az elérendő cél. Ezen belül legfontosabb, hogy minden rászorult, szükségét szenvedő lakos problémájára megoldást, megoldási alternatívát találjunk.

Célunk, hogy szociális ellátórendszerünk összehangolt, gyakorlatorientált legyen. Nem elég az együttérző tekintet, tenni kell azért, hogy a szociális problémával küzdő emberek helyzete jobbra fordulhasson.

Változatlanul fenntartjuk, hogy fel kell készülni a népesség összetételéből adódó strukturális változásokra, tudatosítva, hogy az élet, az egészség érték.

Záradék: Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása Társulási Tanácsa a Társulás Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepcióját 25/2018. (XII. 19.) határozatával jóváhagyta.

Onga, 2018. december 19.

Dr. Madzin Tibor
Társulási Tanács elnöke

**Kivonat Onga és Társult Települések
Szociális és Gyermekjóléti Társulás Társulási Tanácsa
2018. december 19. napján tartott nyílt ülésének jegyzőkönyvéből:**

25/2018. (XII.19.) Társulási Tanács határozat:

Tárgy: Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása Szociális szolgáltatástervezési koncepciójának megalkotása

Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása Társulási Tanácsa megtárgyalta „Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása Szociális szolgáltatástervezési koncepciójának megalkotása” című előterjesztést és az alábbi határozatot hozza:

- 1.) Onga és Társult Települések Szociális és Gyermekjóléti Társulása Társulási Tanácsa a Társulás Szociális szolgáltatástervezési koncepcióját a mellékletben foglaltak szerint elfogadja.
- 2.) A Társulási Tanács felhatalmazza az elnököt, hogy a szociális szolgáltatástervezési koncepció aláírására.

Felelős: Társulási Tanács elnöke

Határidő: azonnal

K. m. f.

dr. Nevelős Szabolcs sk.
jegyző

dr. Madzin Tibor sk.
elnök

A kiadvány hitelül:

kiadó